

शान्तिगीता (Śāntigītā): The Beginning

मङ्गलाचरणम्

शान्तायाव्यक्तरूपाय मायाधाराय विष्णवे ।
स्वप्रकाशाय सत्याय नमोऽस्तु विश्वसाक्षिणे ॥ १ ॥

वाणी यस्य प्रकटति परं ब्रह्मतत्त्वं सुगूढं
मुक्तीच्छूनां गमयति पदं पूर्णमानन्दरूपम् ।
विभ्रान्तानां शमयति मतिं व्याकुलां भ्रान्तिमूलां
ब्रह्मा ह्येकां विदिशति परं श्रीगुरुं तं नमामि ॥ २ ॥

उपक्रमः

विख्यातः पाण्डवे वंशे नृपेशो जनमेजयः ।
तस्य पुत्रो महाराजः शतानीको महामतिः ॥ १ ॥

एकदा सचिवैर्मित्रैर्वैष्टितो राजमन्दिरे ।
उपविष्टः स्तूयमाने मागधैः सूतवन्दिभिः ॥ २ ॥

सिंहासनसमारूढो महेन्द्रसदृशप्रभः ।
नानावाक्यरसालापैः पण्डितैः सह मोदितः ॥ ३ ॥

एतस्मिन् समये श्रीमान् शान्तव्रतो महातपाः ।
समागतः प्रसन्नात्मा तेजोराशिस्तपोनिधिः ॥ ४ ॥

राजा दर्शनमात्रेण सामात्यमित्रबान्धवैः ।
प्रोत्थितो भक्तिभावेन हर्षेणोत्फुल्लमानसः ॥ ५ ॥

प्रणम्य विनयापन्नः प्रह्वीभावेन श्रद्धया ।
ददौ सिंहासनं तस्मै चोपवेशनकाङ्क्षया ॥ ६ ॥

पाद्यमर्घ्यं यथायोग्यं भक्तियुक्तेन चेतसा ।

Invocation

*śāntāyāvyaktarūpāya māyādhārāya viṣṇave,
svaprakāśāya satyāya namo'stu viśvasākṣiṇe. 1*

*vāṇī yasya prakāṣati paraṃ brahma-tattvaṃ
sugūḍham,
mukticchūnām gamayati padam ,pūrṇam-ānanda-
rūpam,
vibhrāntānām śamayati matim vyākulām bhrānti-
mūlām
brahmā hi ekāṃ vidiśati param śrīgurum tam
namāmi. 2*

Introduction

*vikhyātaḥ pāṇḍave vaṃśe nṛpeśaḥ janamejayah,
tasya putraḥ mahārājaḥ śatānīkaḥ mahāmatiḥ. 1*

*ekadā sacivair mitirair veṣṭitaḥ rāja-mandire .
upaviṣṭaḥ stūyamāne māgadhaiḥ sūta-vandibhiḥ. 2*

*siṃhāsana-samārūḍho mahendra-sadrśa-prabhaḥ,
nānā-vākya-rasālāpaiḥ paṇḍitaiḥ saha moditaḥ. 3*

*etasmin samaye śrīmān śāntavrato mahātapāḥ,
samāgataḥ prasannātmā tejorāśis-taponidhiḥ. 4*

*rājā darśana-mātreṇa sāmātya-mitra-bāndhavaiḥ,
protthitaḥ bhakti-bhāvena harṣeṇa utphulla-
mānasaḥ. 5*

*praṇamya vinayāpannaḥ prahvī-bhāvena śraddhayā,
dadau siṃhāsanaṃ tasmai ca upaveśana-kāṅkṣayā. 6
pādyam-arghyaṃ yathā-yogyam bhakti-yuktena
cetasā,*

divyāsane samāsīnam munim śāntavratam nṛpaḥ. 7

दिव्यासने समासीनं मुनिं शान्तव्रतं नृपः ॥ ७ ॥
 पप्रच्छ विनतः स्वास्थ्यं कुशलं तपसस्ततः ।
 मुनिः प्रोवाच सर्वत्र सुखं सर्वसुखान्वयात् ॥ ८ ॥
 अस्माकं कुशलं राजन् राज्ञः कुशलतः सदा ।
 स्वाच्छन्द्यं राजदेहस्य राज्यस्य कुशलं वद ॥ ९ ॥
 राजोवाच यत्र ब्रह्मन्नीदृशस्तापसोऽनिशम् ।
 तिष्ठन् विराजते तत्र कुशलं कुशलेप्सया ॥ १० ॥
 क्षेममूर्त्तेः प्रसादेन भवतः शुभदृष्टितः ।
 देहे गेहे शुभं राज्ये शान्तिर्मे वर्तते सदा ॥ ११ ॥
 प्रणिपत्य ततो राजा विनयावन्तः पुनः ।
 कृताञ्जलिपुटः प्रहः प्राह तं मुनिसत्तमम् ॥ १२ ॥
 श्रुता भवत्प्रसादेन तत्त्ववार्ता सुधा पुरा ।
 इदानीं श्रोतुमिच्छामि यच्च सारतरं प्रभो ।
 श्रुत्वा तत् कृतकृत्यः स्यां कृपया वद मे मुने ॥ १३ ॥

शान्तव्रत उवाच ।

शृणु राजन् प्रवक्ष्यामि सारं गुह्यतमं परम् ।
 यदुक्तं वासुदेवेन पार्थाय शोकशान्तये ॥ १४ ॥
 शान्तिगीतेति विख्याता सदा शान्तिप्रदायिनी ।
 पुरा श्रीगुरुणा दत्ता कृपया परया मुदा ॥ १५ ॥
 तां ते वक्ष्यामि राजेन्द्र रक्षिता यत्नतो मया ।
 भवद्बुभुत्सया राजन् शृणुष्ववाहितः स्थिरः ॥ १६ ॥

*papraccha vinataḥ svāsthyam kuśalam tapasas tataḥ,
 muniḥ provāca sarvatra sukhaṁ sarva-sukhānvayāt.*

8

*asmākaṁ kuśalam rājan rājñāḥ kuśalataḥ sadā,
 svācchandyam rāja-dehasya rājyasya kuśalam vada.*

9

*rājavāca yatra brahman īdṛśas tāpaso 'niśam,
 tiṣṭhan virājate tatra kuśalam kuśalepsayā. 10
 kṣema-mūrtteḥ prasādena bhavataḥ śubha-dṛṣṭitaḥ,
 dehe gehe śubhaṁ rājye śāntir me vartate sadā. 11
 praṇipatya tato rājā vinaya-avanataḥ punaḥ,
 kṛātñjali-putaḥ prahvaḥ prāha taṁ muni-sattamam.*

12

*śrutā bhavat-prasādena tattva-vārtā-sudhā purā,
 idānīm śrotum icchāmi yat ca sārataram prabho.
 śrutvā tat kṛta-kṛtyaḥ syām kṛpayā vada me mune.*

13

śāntavrataḥ uvāca

*śṛṇu rājan pravakṣyāmi sāram guhyatamaṁ param,
 yaduktaṁ vāsudevena pārthāya śoka-śāntaye. 14*

*śānti-gītā iti vikhyātā sadā śānti-pradāyini,
 purā śrīguruṇā dattā kṛpayā parayā mudā. 15*

*tāṁ te vakṣyāmi rājendra rakṣitā yatnataḥ mayā,
 bhavat-bubhutsayā rājan śṛṇuṣva avahitaḥ sthiraḥ.*

16